

Wedergeboorte

IK KOM VANMORGEN, gemeente, met de bediening van Gods Woord tot u met een vraag:

"Hebt gij allemaal een goede vakantie gehad?"

Misschien denkt ge, dat die vraag op de kansel niet thuis hoort. Ik ben op grond van de Heilige Schrift van een heel andere mening; n.l. dat deze vraag er terdege thuis behoort. Wij zijn zo gewoon, wij, zoals wij van nature zijn, om ons leven in stukjes te knippen. Wij hebben ons werk, onze vakantie en vandaag is het zondag, en nu bijzonder op dit ogenblik houden wij kerkdienst en dan moet er niets anders bij inbegrepen zijn.

Bij de kerkdienst echter is juist ons hele leven inbegrepen. Een voorbeeld uit de Bijbel: "Hetzij gij eet, hetzij gij drinkt, hetzij gij iets anders doet, doet het al te ere Gods " En nu hebben wij aan vakantie gedaan en daar zullen er onder ons zijn, die nog bezig zijn met vakantie houden en er zijn er, die nog met vakantie moeten. Dat is de spreiding, nietwaar?

Vacantie, dat komt van een latijns woord, dat betekent: "vrij zijn". Zo hoorde ik een dezer dagen iemand zeggen: "Ik heb het hele jaar vakantie" en daar bedoelde hij mee: "Ik ben het hele jaar vrij". Christus zegt: "Die door de Zoon zal vrijgemaakt zijn, zal waarlijk vrij zijn". De gemeente van Christus, die met Hem, met Christus verbonden is, heeft altijd vakantie. Hebt gij een goede vakantie gehad? Tegenwoordig spreekt men veel van "de recreatie"; men zoekt in de vakantie: recreatie! We hebben er tegenwoordig ook een heel ministerie van.

Onder Rijswijk vindt ge een hoog flatgebouw door Mr. Vrolijk nog geïnstalleerd, geopend. Dat is het ministerie van cultuur, recreatie en maatschappelijk werk. Wij zijn telkens bezig recreatie te zoeken. "Ik ben op, ik ben helemaal aan het eind en ik zoek recreatie"; dat betekent: herschepping. Het is te hopen, dat wij van de vakantie herschapen teruggekeerd zijn en daaronder verstaan wij dan, dat we nieuwe kracht hebben opgedaan.

Zo kan in onze spannende tijden de vakantie als recreatie, een gave van God zijn. Maar de recreatie, die door zo velen gezocht wordt, wijst die velen heen naar de recreatie, die ook de ware vrijheid in zich bergt. De recreatie - de herschepping - de wedergeboorte. Ik moge u hedenmorgen prediken over: "De wedergeboorte".

En gij vindt de tekst in de eerste brief van de Apostel Petrus hoofdstuk 1 : 3: "Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop door de opstanding van Jezus Christus uit de doden".

Ik moge u prediken over: "Het nieuwe leven" en "De vrucht van dit nieuwe leven".

Het nieuwe leven

Daar boven is de heerlijkheid, de gerechtigheid en het leven. Hier beneden is er de weedom, de vloek en de dood. In onze tekst wordt er gesproken van "doden". Jezus Christus is opgestaan uit de doden. Waar zijn die doden en waar is die vloek en die weedom?

Wel, daar zit het ook vanmorgen hier in de kerk stikvol van. De doden, dat zijn wij. De Heilige Schrift zegt, dat de mens van nature dood is door de misdaden en de zonden. Bij de dood, denken wij licht aan de dood die komt. De dood in de kist, of zo wij nog wat verder kijken denken wij aan de dood na de dood, die in de Schrift genoemd wordt de tweede dood, geheel verbonden met de aanstaande dood. Dat is zoals Christus het uitdrukt: "de hel", de eeuwige rampzaligheid. Maar met dat al hebben wij de dood toch geprojecteerd in de toekomst.

Och wij mensen, wij zijn zo licht geneigd in het verleden te leven. Als we het dan maar op de rechte manier deden. En aan de toekomst te denken. Als we het dan ook maar op de rechte manier deden. De rechte manier om in de toekomst te blikken en terug te zien dat is altijd, dat we beginnen in het heden, want: "God is de God van heden". Hij zegt: "Heden, zo gij Mijn stem hoort". Die Gods stem hoort, die kruipt weg voor God, die zou onder de grond willen kruipen, omdat hij voor God niet bestaan kan.

"Zo gij Heere mijn ongerechtigheid gadeslaat", en Hij slaat die gade, "ik zal voor U niet kunnen bestaan". Dat is nu die eigenlijke dood waarom het gaat. Heel de wereld denkt: "Dood, wij zijn springlevend!" God zegt echter: "Gij zijt dood".

De dreiging van God, in liefde bedreigd, is uitgekomen. Tendage, dat gij u vergrijpt aan de boom van kennis van goed en kwaad, tendage dat gij u vergrijpt aan Mijn majesteit en eer, zult gij gewis sterven! Die dood is toen ingetreden. Wat is dat eigenlijk? De dood, een dode dat is één, die in ontbinding verkeert en een lijklucht van zich verspreid. Zo zijn ook wij, een lijklucht van ons verspreidend, in staat van ontbinding, ontbonden van God. De apostel Paulus schrijft ergens: "Zonder God en zonder hoop in de wereld".

De vreselijke situatie van heel de wereld en van allen, gelijk wij vanmorgen ook hier zijn, is, dat de ganse wereld voor God verdoemelijk is. Dit wil zeggen: "verdoemenswaardig". En nu wordt hier in onze tekst gesproken van: "wedergeboorte", wat dan betekent: "hersteld zijn".

Ze zijn er de eeuwen door geweest hoor, mensen die uitgezien hebben naar herstel en die het hebben uitgeroepen: "Ik ellendig mens, want al mijn gedachten, mijn woorden, mijn daden. Ik ellendig mens, ik wou, dat het hersteld kon worden. Ik wilde, dat ik mijn leven kon overdoen!"

Mijn overtuiging is, dat er niemand van ons is, die nooit deze gedachte, deze drift, heeft gekend: "Ik wilde, dat ik mijn leven kon overdoen".

Ik heb tenminste al zo vaak die gedachte gehad en zoals ik ben, zo zult gij ook wel zijn, want we zijn allemaal krek gelijk. Ik denk wel eens: "Ik wou, dat ik mijn Monsterse tijd eens over kon doen".

Wanneer ik nog verder terugblik: "Ik wou, dat ik nog eens kon beginnen in mijn eerste gemeente, Over-Langbroek, bij Doorn, die kleine gemeente!"

Het kan zo gruwelijk opduiken in mijn gedachten, die misstappen, die misgrepen. Ach, zo kan het zijn in ons ambt, in ons werk, maar ook in ons persoonlijk leven .

Naarmate de mens ouder wordt kan het gebeuren dat juist de prille jeugd zo opduikt. Dat woord daar, die daad toen en ik wil niet zeggen, dat het verkeerd is, dat wij die gedachten hebben, want zo straks voor de rechterstoel van Christus, dan zal heel ons leven als een bliksemsnelle film aan ons voorbijgaan. In dat eeuwigheidsmoment, wanneer de boeken geopend worden; het boek van Gods Wet en het boek van ons geweten. Zo zijn er geweest, die gedacht hebben: "Ik wilde, dat ik alles kon overdoen". Maar je kunt het niet overdoen. Ja, dat wordt wel geleerd door de aanhangers van de leer van de zogenaamde "reïncarnatie". Reïncarnatie betekent letterlijk: weer vleeswording.

Deze leer zegt eenvoudig uitgedrukt, dat de ziel van de mens telkens weer een lichaam aanneemt. Men gaat daar ook wel zover, dat men zegt: "De ziel heeft een voortbestaan en neemt telkens een ander lichaam aan". Die ziel neemt dan net zolang een lichaam aan, zelfs in een dier, zelfs in een plant, totdat die ziel eenmaal gelouterd, gereinigd is, om dan opgenomen te worden in het nirwana. Op deze wijze kan de mens telkens weer opnieuw beginnen om te gaan herstellen, wat hij vroeger verkeerd deed.

Griekse filosofen hebben de reïncarnatie uitgedragen. Het Boedhisme, het Hindoeïsme, de oosterse godsdiensten, kennen ook deze leer, die hoe langer hoe meer ook het westen begint te overheersen. Vooral in de grotere plaatsen, in de steden, zou ik ze niet graag de kost geven op dit ogenblik die de leer van de zielsverhuizing, de leer van de reïncarnatie aanhangen en dat komt alles wezenlijk voort uit de gedachte: "Ik wou, dat ik mijn leven kon overdoen". De Heilige Schrift zegt echter dat je het nooit kunt overdoen! Er staat in de brief aan de Hebreëen, hoofdstuk 9: "Het is de mens gezet éénmaal te sterven". Dat woord éénmaal betekent daar niet, dat het eens een keertje gebeuren zal neen dat woord éénmaal, apaks in het grieks, betekent heel duidelijk, één keer. Het is de mens gezet een keer te sterven. Het blijkt trouwens niet alleen uit het Grieks, maar ook uit het hele verband, waarin dat woord daar voorkomt, één keer. Je kunt maar één keer sterven, en je kunt maar één keer leven. Deze morgen is reeds voorbij. Deze dag is straks voorbij, altijd gaat het door en dan komt de voleinding. Het is alles, zoals de Duitsers zeggen: "Einmalig". Het is alles maar één keer. Dat maakt het leven zo gewichtig. Je kunt het niet op de lange baan zetten van de reïncarnatie, van de zielsverhuizing. Nu komt God en die zegt: "Heden zo gij Mijn Stern hoort verhardt u niet, maar laat u leiden". Hoe leiden? Wel, hij zegt: "Geloof Mijn heil- en troostrijk Woord". Ook het woord van onze tekst. Hierin wordt gesproken van de doden, maar daar boven uit van de opstanding. Niet van de doden. zelf, want die kunnen niet opstaan, maar van de opstanding van Jezus Christus uit de doden.

De oude kerk heeft zeer terecht elke zondag terdege in de gedachten genomen de opstanding van Jezus Christus. Dat is ook de prediking van heel de Heilige Schrift. Daarom gaat het. Hij, Jezus Christus, gestorven, ja Hij heeft Zich met de dood, met de dode mens één gemaakt. Hij, die geen zonden gekend of gedaan heeft, heeft God tot zonde gemaakt.

"Zie het Lam van God, dat de zonden der wereld draagt". Hij is de dood ingegaan: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?"

In die weg is Hij gegaan in de binnenkamers van de dood en heeft de geweldhebber van de dood, de duivel, verslagen. Het zaad van de vrouw heeft de kop van de slang vertreden. Jezus Christus, Overwinnaar, Hij is opgestaan, opgewekt door de Vader, Die het zegel gehecht heeft aan Zijn volbrachte werk. Hartsverandering, levensvernieuwing bestaat niet in overdoen. Daar hebben wij de tijd niet voor en als je het zou over kunnen doen, zou je het dan beter maken?

Misschien wel anders, maar nooit beter. Een vos verliest wel zijn haren, maar niet zijn streken. Hartsverandering, levensvernieuwing, dat leeft. Het nieuwe echte leven is er in de gemeenschap met Jezus Christus. Niet eens en voor altijd, maar elke dag weer opnieuw. Voor wie in het geloof op Jezus ziet houdt dat dan twee dingen in. Ten eerste dat Hij al die zonden en verkeerdheden voor Zijn rekening heeft genomen en dat Hij de oude mens heeft doen verzinken in de eeuwige godverlatenheid. Vervolgens ook: opgestaan uit de doden. Het van Zijn lippen mogen vernemen: "Ik leef en gij zult leven". Die in het geloof op Jezus ziet, die is één plant met Hem in de gelijkmaking van Zijn dood om ook één plant met Hem te zijn in de gelijkmaking van Zijn opstanding. Van nature zijn wij opstandige mensen tegen God. God niet liefhebben en de naasten niet liefhebben. Maar hier gaat de opstanding te gronde in Jezus Christus en komt er de opstanding met de Opgestane om te leven Gade ter eer. "Herschep mijn hart", dat is de bede in de gemeenschap met Christus, die hedenmorgen ook weer gepredikt wordt. "Herschep mijn hart en reinig Gij, o Heere, die vuile bron van al mijn wanbedrijven. Vernieuw in mij een vaste geest en leer mij aan Uw dienst oprecht verbonden blijven". "Dat ik toch wete, dat ik toch waarachtig wete, dat ik om Gods wil wete, hoe groot mijn zonde en ellende is, dat ik tegen God gezondigd heb". Maar zie, daar schrijdt Hij aan, die zegt: "Ik ben gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren was". De Heilige Geest in de weg van de prediking van het evangelie legt het neer in uw hart zo rijk en zo vrij, zo vast en zo zeker. Vergeving, vergeving maakt ons los van de dood, van de vijandschap. Vergeving - gerechtigheid – eeuwig leven. En daar boven, daar is het, de heerlijkheid, de gerechtigheid en het leven, want daar boven is Christus. Bedenk niet de dingen die van beneden zijn, maar de dingen die boven zijn; dat betekent: herschepping - recreatie - nieuw leven.

De vrucht van het nieuwe leven.

Die vrucht is de hoop, zoals hier staat – wedergeboren tot een levende hoop. Dit brengt ons in het hart van deze brief van de apostel Petrus en niet alleen van deze brief, maar ook van de volgende brief. Gij weet dat de -apostel Petrus twee brieven geschreven heeft. Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid heeft hij ze gericht aan een bepaalde groep mensen. Die eerste brief zeker tot de volgende groep mensen: de vreemdelingen, verstrooid in Pontus, Galatië, Cappadocië, Azië en Bithynië, dit zijn allemaal landstreken in Klein-Azië. De Apostel .Petrus zal, ook alweer met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid, beide' brieven geschreven hebben van Rome uit. Ik zal u niet vermoeien met enig bewijs daarvoor. In zoverre heeft dan de R.K. kerk gelijk dat Petrus in Rome geweest is, ofschoon het althans uit de Heilige Schrift niet duidelijk is, dat hij bisschop geweest is in Rome. Het had zo wel kunnen zijn, want de bisschop, in het grieks - episcopos – is een instelling van God, Episcopos kan men vertalen met bisschop. Wij kennen in het gereformeerd-protestantisme de figuur van bisschop niet. Wel spreken wij nog van opziener, een ouderling als opziener; een predikant als opziener; dat is wezenlijk precies hetzelfde, maar dan met een andere naam in het Nederlands. Ik wil hier *verder* niet over uitwijken.

Van Rome uit zal de apostel Petrus dus deze beide *brieven* geschreven hebben aan mensen in Klein-Azië en die spreekt hij aan met vreemdelingen. Vreemdelingen, verstrooid zelfs in deze gebieden van Klein-Azië.

Onder dit woord vreemdeling hebben wij te verstaan het woord, dat zo vaak in de Heilige Schrift voorkomt, zoals in Psalm 119. "Ik ben een vreemdeling hier beneên" en Hebr. 11 zegt: "Ze waren gasten en vreemdelingen op de aarde". De gemeente van Jezus Christus is wereldvreemd. Niet alleen van hun kant bekeken, maar ook van de kant van de wereld. Wanneer er geen onderscheid is tussen die

God wel dient en die Hem niet dient, dan moet je maar rekenen; dan is het eeuwig - en dan denk ik bij eeuwig: van boven af - dan is het eeuwig mis.

Deze gemeente is een gemeente van wereldvreemde mensen. Wel in de wereld, maar toch niet van de wereld. Aan deze wereldvreemde gemeenten in Klein-Azië schrijft de apostel Petrus.

Ze zijn verstrooid, en och dat is nu, zowel als toen. Hier heb je een plukje en daar heb je een plukje. Je moet eens in Amsterdam gaan kijken naar de gemeente van Jezus Christus, die gemeente verdrinkt in die golvenzee van mensen. "Verstrooide vreemdelingen" en de apostel Petrus is toch wat blij met deze gemeente. Hij zegt in onze tekst: "Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren".

Veronderstel, dat de apostel Petrus tegenwoordig zou leven, dan werd hij voor licht gehouden, voor licht versleten. Och, zo'n ethisch mannetje hè, die altijd klaar is. Maar het is gereformeerd, hoor! Ik zou wel eens willen weten als de Heere Jezus tegenwoordig zou leven of we Hem voor gereformeerd zouden houden.

Onze vaders hebben het beter verstaan, die wisten wat waarachtig gereformeerd was. Waarachtig gereformeerd, dat is altijd ge-re-for-meerd, her-vormd van hart. De vaders hadden het niet in hun kersepit, maar het was een zaak van het hart, van het innerlijk. Zoals Olivianus, toen hij op zijn sterfbed lag en hem gevraagd werd: "Zijt gij zeker van zaligheid?", antwoordde in het Latijn: "Certissime" d.i. zeer zeker. Maar dan gaan wij ondersteboven. We kunnen o zo gereformeerd zijn en tegelijk een opstandeling tegen de hemel, tegen God.

Hij, die hervormd van hart is, die de recreatie, de herschepping kent, die is zelf verdwenen: "Ik leef, maar niet .meer ik, maar Christus leeft in mij".

Dat is de bedoeling van elke kerkdienst; dat men zó tezamen komt. "Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, die naar Zijn grote barmhartigheid ons", en de apostel Petrus mag zichzelf bij de gemeente insluiten, "heeft wedergeboren tot een levende hoop".

Dat is de vrucht van het nieuwe leven, tot een levende hoop. Het zou de moeite waard zijn deze beide brieven eens te lezen onder dit aspect: "tot een levende hoop", want daarover gaat het in beide brieven. Eigenlijk is dat woord "hoop", de sleutel tot het verstaan van deze twee brieven.

Ge moet weten; dat deze verstrooide gemeente het niet best, niet gemakkelijk hadden in de wereld. Och, dat heeft Christus ook al gezegd hè. Hij zei: "Ze hebben Mij vervolgd, ze zullen ook u vervolgen. Ze hebben Mij gehaat, ze zullen ook u haten, want ze hebben beide, Mij en Mijn Vader gehaat". En zo gingen deze gemeenten er diep onderdoor in de wereld. Ze werden vervolgd.

Daar waren heel wat moeilijkheden. Die in het geloof op Jezus ziet, krijgt een buitengewoon zwaar pak te dragen in de wereld. Maar de Heere Jezus zegt van dat zware pak: "Mijn juk is zacht en Mijn last is licht" en in het doopformulier wordt over de hoofden van onze kleine kinderen al gezegd: "Dat ze vrolijk hun kruis achter Christus mogen dragen". We spreken zo vaak van een kruis hè; elk hart heeft zijn smart en elk huis heeft zijn kruis. We moeten dat echter niet te vaak zeggen, want er is maar één kruis en dat is het kruis van Christus. Deze gemeenten kennen dit kruis, verzoend met God, in Zijn gemeenschap achter Hem aan, kruisdragend, om Zijntwil gehaat, gesmaad en vervolgd. Niet in het minst door de vrome mensen vervolgd, gelijk ook Christus door de vrome lui vervolgd is.

Het is juist de godsdienst, die zo'n gruwelijke hekel heeft aan het leven, het echte nieuwe leven.

Of die godsdienst nu vrijzinnig of gereformeerd is speelt verder geen rol. Het kan echter wel wezen, dat de gereformeerde godsdienst de meeste hekel heeft aan het echte leven. Dat leven, waarin het niet de mens, maar Jezus Christus is.

En nu schrijft de apostel Petrus aan deze verstrooiden over de hoop. Hij zegt: "Gij zijt wedergeboren tot een levende hoop".

We kennen allemaal wel het spreekwoord: "Hoop doet leven" en dan denk je dat er door de hoop leven komt. Dit is eigenlijk een averechts spreekwoord, want de hoop bloeit op uit het leven en is daardoor zelf leven. Wedergeboren, het nieuwe leven tot een levende hoop. De wereld zegt: "Hoop doet leven". Ja, daar was in Monster een klein jochie wiens moeder had beloofd, dat als het morgen mooi weer zou zijn hij met vader en moeder, broers en zusjes mee zou mogen naar Artis, in Amsterdam. Nou, toen ging die hoop gloriëren in het hart van dat kind. Als het nu morgen maar mooi weer is. Het kind hoopte op mooi weer en kon er de hele nacht niet van slapen. 's Morgens vroeg op en..... daar regent het. Het feest ging niet door. Kijk, dat is nu de hoop waarvan de wereld zegt: "Hoop doet leven".

"Ik hoop, ik hoop". Er zijn zelfs mensen, die hopen op de hemel, zoals ik een oud vrouwtje heb meegemaakt in Elburg. Terwijl de tranen over haar wangen heen biggelden zei ze: "Dominée, ik zou toch zo graag naar de hemel willen".

De mens nog hopen op de hemel, maar er is zoveel hoop die beschaamt, die bedriegt. Wij spannen het paard achter de kar en we zijn bezig met de hoop, voorop echter gaat de wedergeboorte. Allereerst is nodig dat Jezus Christus verheerlijkt wordt in ons leven. Dan komt de hoop vanzelf, dat is de vrucht van het nieuwe leven.

Wedergeboren tot een levende hoop; een hoop, die niet bedriegt; een hoop, die niet beschaamt. Maar dat is ook een hoop, die niet blijft steken in de aarde, dat is een hoop die over de aarde heengaat, gelijk een duif, die over afgronden heen vliegt. In het geloof ben ik in het heden op Christus gericht, met de hoop ben ik met betrekking tot de toekomst eveneens op Christus gericht. Die toekomst ligt niet gesluierd, maar ligt open.

Die in het geloof op Jezus ziet, voor die is de toekomst van Jezus, van God. Ziet, Ik sta te komen op de wolken des hemels, ten oordeel. Daarheen tendeert het hele werelddrama, heel de wereldtragedie en ook ons eigen kleine leventje. De grote parousie, die grote verschijning, die grote toekomst van Jezus Christus en het nieuwe leven, dat als vrucht heeft een levende hoop, dat zal belanden in de hemelen. "De onverderfelijke", zo vervolgt de apostel Petrus, "de onbevlekkelijke, de onverwelkelijke erfenis die voor u bewaard wordt." Voor u, die door de kracht van God bewaard wordt door het geloof, tot de zaligheid, die bereid is om geopenbaard te worden in de laatste tijd.

Deze mensen, die zijn pas getrouwd op de aarde. Die gaan pas goed vakantie houden. Die verstaan wat het is: In de gemeenschap met Christus tot Gods eer. Liefde tot God, liefde tot de naaste.

Niet alleen vakantie houden, maar straks ook thuis en morgen, zo wij het beleven mogen, op de rechte wijze in ons werk staan, dat maar één doel kent, Gods bedoeling: de uiteindelijk volle openbaring van Zijn rijk.

Amen.

Ds D. van der Ent Braat werd geboren 24 nov. 1902 te Alphen aan den Rijn. Afgestudeerd aan de rijksuniversiteit te Leiden in 1937. Hulpprediker te Leiden in 1937, predikant te Over-Langbroek, 10 okt. 1937. Daarna diende hij de volgende gemeenten: Woubrugge 1940-1945; Montfoort 1945-1947; Elburg 1947-1949; Opheusden 1949-1955; Elspeet 1955-1959. Monster 25 okt. 1959, intredetekst Joh. 3 : 7b "Gijlieden moet wederom geboren worden". Afscheid D.V. 3 dec. 1967 wegens verlening van emeritaat. Heeft inmiddels benoeming aanvaard als hulpprediker te Haarlem.

Deze predikatie is overgenomen uit "Predik het Woord", een uitgave van de Jeugdraad Ned. Hervormde Gemeente te Monster (1968?)